

Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa

Poniższe założenia umożliwiają wystawienie ocen częściowych podczas lekcji. Numery działań i tematów dostosowane są do wybranych tematów podręcznika i prowadzonego obowiązkowo zeszytu ćwiczeń. Aby uzyskać wyższą ocenę, uczeń musi spełnić wymogi niższego poziomu. Konieczne jest dostosowanie opisanych zasad do warunków demograficznych oraz ogólnego poziomu wiedzy uczniów w konkretnej klasie.

Lp.	Nr działu, nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca. Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna. Uczeń wie:	Ocena dobra. Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra. Uczeń potrafi:	Ocena celująca. Uczeń potrafi:
1.	1/1. Alarmowanie i ostrzeganie	- wymienić alarmy i komunikaty ostrzegawcze, - wskazać sposoby ogłaszania i odwoływania alarmów oraz komunikatów ostrzegawczych.	- jak reagować na sygnały alarmowe, - jak rozpoznawać znaczenie komunikatów ostrzegawczych.	- szczegółowo wyjaśnić, na czym polega system alarmowania, - opisać treść tabel sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych.	- opisać techniki ogłaszania alarmów, - pokazać wizualne sygnały alarmowe.	- wykonać wszystkie czynności bezbłędnie i w odpowiedniej kolejności, uwzględniając różnorodne uwarunkowania sytuacyjne (miasto, teren odkryty), - opisać system alarmowania w miejscu zamieszkania.
2.	1/2. Ewakuacja szkoły	- przedstawić treść wezwania do ewakuacji, - wykonać czynności ewakuacyjne przewidziane dla uczniów.	- jakie są znaki podstawowe, znaki ewakuacyjne, - jakie są miejsca ewakuacji: główne i zapasowe.	- wymienić ogólne zasady ewakuacji szkoły, - pokazać na planie przewidywane trasy i miejsca	- opisać przewidywane trasy i miejsca ewakuacji oraz jej organizację, - wykonać wszystkie czynności bezbłędnie i w odpowiedniej kolejności, uwzględniając uwarunkowania sytuacyjne.	- określić funkcje w czasie ewakuacji, - wymienić miejsca użytkowania dodatkowych fachowych informacji o ewakuacji.

Lp.	Nr działu, nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca. Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna. Uczeń wie:	Ocena dobra. Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra. Uczeń potrafi:	Ocena celująca. Uczeń potrafi:
3.	II/3. Ogólna charakterystyka zagrożeń	- określić działania człowieka, które zagrażają jego zdrowiu i życiu, - wskazać zagrożenia wywołane przez naturę.	- jakie są przyczyny zagrożeń związane z postępowaniem technologicznym, - jakie są zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z internetu.	- wymienić i opisać, co człowiek czerpie z przyrody, - wskazać na mapie obszary deficytu wody pitnej.	- przedstawić idealny rytm dobowy człowieka, - sporządzić własny optymalny rytm dobowy.	- wskazać literaturę dotyczącą problemów zagrożeń, - wymienić możliwości uzyskiwania dodatkowych informacji źródłowych.
4.	II/4. Jak się zachować, gdy wybuchnie panika?	- wskazać miejsca i sytuacje tzw. wysokiego ryzyka, - wymienić najważniejsze czynniki wywołujące panikę.	- jakie czynniki sprzyjają rozprzestrzenianiu się paniki, - jakie czynniki wpływają na ograniczenie paniki.	- wyjaśnić, jakie są charakterystyczne cechy tzw. reakcji tłum, - opisać, jak indywidualnie można minimalizować negatywne skutki paniki.	- wyjaśnić etapy wywołania się paniki, - wskazać ewentualność postępowania w przypadku paniki na tle ekonomicznym.	wskazać lokalne miejsca szczególnego zagrożenia reakcjami panicznymi oraz określić konkretne zasady przeciwdziałania panice.
5.	II/5. Zagrożenia w najbliższym otoczeniu	- wskazać przykłady przemocy, agresji i przestępczości, - wymienić możliwości postępowania w przypadku napadu.	- jakie rodzaje zagrożeń występują w mieście, - jakie są najczęstsze natogi.	- rozróżnić typowe uzależnienia psychiczne, - formułować ogólne zasady bezpieczeństwa na wycieczce.	- objaśnić uzależnienia społeczne, - przewidywać skutki braku przestrzegania zasad bhp w terenie górskim.	- wymienić i opisać najczęstsze metody postępowania zlodziei, - określić ewentualność powstawania zagrożeń w najbliższym otoczeniu.

6. II/6. Katastrofy i awarie techniczne	- definiować katastrofę oraz awarię, - wymienić najczęstsze przyczyny awarii.	jakie są ogólne zasady postępowania w przypadku katastrof i awarii.	wskazać, jakie warunki i miejsca sprzyjają poszczególnym rodzajom katastrof, wymienić sposoby użytkowania gazu.	dokonać analizy związków przyczynowo-skutkowych katastrof i awarii.	- opisać najnowsze metody stosowane w trakcie likwidacji skutków katastrof i awarii, - wskazać możliwe źródła danych o zagrożeniach.
7. II/7. Zagrożenia naturalne i ekologiczne	- opisać najczęstsze w polskich warunkach katastrofy naturalne, - wskazać zasady postępowania na wypadek pożaru i powodzi.	- jak postępować przed zbliżającą się wichurą lub burzą, - na czym polega profilaktyka powodziowa.	- rozróżnić czynności minimalizujące zagrożenia - wyjaśnić, jakie są dodatkowe zagrożenia związane z tzw. elektrośmieciami.	- wskazać różnice między zagrożeniami naturalnymi - wskazać główne czynniki degradacji środowiska.	dokonać analizy zagrożeń naturalnych i ekologicznych w rejonie zamieszkania.
8. II/8. Zagrożenia spowodowane użyciem broni	- wymienić rodzaje broni klasycznej, - opisać ogólne cechy broni masowego rażenia.	- jakie są nowoczesne systemy broni, - jakie są najnowsze środki walki.	- objaśniać, czym charakteryzuje się tzw. robotyzacja pola walki, - ocenić rolę wykorzystywanej współcześnie broni klasycznej.	- opisać skutki wybuchu jądrowego, - wyjaśnić, jakie zagrożenia wiążą się z ewentualnością użycia broni biologicznej.	- wskazać literaturę dotyczącą problemów użycia broni, - skąd może uzyskać dodatkowe informacje źródłowe.
9. II/9. Postępowanie w przypadku rażenia bronią	- wskazać, jak postąpić przy bezpośrednim ataku napastnika, - określić zasady postępowania z tzw. przedmiotami niebezpiecznymi.	- jakie są różnice w postępowaniu w zależności od miejsca użycia broni, - jakie jest postępowanie w wypadku zagrożenia bronią niekonwencjonalną.	- opisać zasady postępowania z fałszerkami, - wskazać możliwe miejsca schronienia przed bronią niekonwencjonalną.	- przewidywać skutki rażenia różnych rodzajów broni, - objaśnić możliwości ograniczania epidemii.	wskazywać źródła danych o postępowaniu w przypadku rażenia bronią.

Lp.	Nr działu, nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca. Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna. Uczeń wie:	Ocena dobra. Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra. Uczeń potrafi:	Ocena celująca. Uczeń potrafi:
10.	II/10. Terroryzm	– dostrzegać zagrożenia terroryzmem, – wymienić formy działalności terrorystycznej.	– jakie są cele działania wspólnego terroryzmu, – jakie są zasady postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.	– opisać cyberterroryzm, – wskazać polskie regulacje prawne dotyczące terroryzmu.	– dokonać analizy cech wojny asymetrycznej, – ocenić systemy kontroli i ograniczeń w państwie w przypadku bezpośredniego zagrożenia terroryzmem.	– objaśnić genezę terroryzmu, – określić czynności podejmowane w państwie w przypadku bezpośredniego zagrożenia terroryzmem.
11.	III/11. Postępowanie ratownika niemedycznego na miejscu zdarzenia	– ocenić stan osoby poszkodowanej, – jeśli to możliwe nawiązać kontakt z poszkodowanym; przestrzegać zasady samoochrony ratownika.	– jakie są zasady, według których należy postępować w przypadku zaburzeń podstawowych funkcji życiowych.	– przeprowadzić wywiad ratowniczy według przyjętej procedury.	– wykorzystać kartę identyfikacji poszkodowanego.	– wdrożyć właściwe postępowanie na podstawie uzyskanych informacji.
12.	III/12. Ocena czynności życiowych poszkodowanego	– wykorzystać informacje ze skrótu SOS – świadomość, oddech, skóra; przestrzegać zasady samoochrony ratownika.	– jak ocenić stan świadomości, – jak sprawdzić występowanie oddechu.	– przeprowadzić szybkie badanie urazowe poszkodowanego.	– ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, stosownej do urazu.	– wykonać bezbłędnie i w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku stanów zagrożenia życia i zdrowia.
13.	III/13. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa i defibrylacja	– wezwać fachową pomoc według przyjętej procedury; przestrzegać zasady samoochrony.	– jak wykonać uciskanie klatki piersiowej u poszkodowanego.	– wykonać RKO według procedury właściwej dla dorosłego, kobiety w ciąży, dziecka.	– wykorzystać automatyczny defibrylator zewnętrzny.	– postępować zgodnie z procedurą udzielania pierwszej pomocy u poszkodowanego dorosłego, kobiety w ciąży, dziecka i niemowlęcia.

14.	III/14. Wstrząs pourazowy	– udzielić pierwszej pomocy w przypadku wstrząsu pourazowego; przestrzegać zasady samoochrony.	– jakie są przyczyny i objawy wstrząsów pourazowych.	– wymienić i opisać rodzaje wstrząsów pourazowych, – postępować przy wstrząsie anafilaktycznym.	– określić objawy sygnalizujące pogłębianie się wstrząsu, – scharakteryzować okres pobudzenia.	– samodzielnie omówić wybrane pozycje książkowe dotyczące problemu wstrząsów pourazowych, – wymienić miejsca, w których można uzyskać fachowe informacje na temat wstrząsów pourazowych.
15.	III/15. Postępowanie ratownicze w przypadku zastabnięcia i omdlenia	– przedstawić treść wezwania fachowej pomocy, – zastosować pozycję bezpieczną, przestrzegać zasady samoochrony.	– jakie są zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku omdleń i zastabnięcia.	– wymienić przyczyny zastabnięcia, – pokazać i opisać pozycję, jakie należy zastosować w przypadku różnych urazów.	– opisać, jak zapobiegać zastabnięciom i omdleniom, – wykonać bezbłędnie i w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku nagłego zastabnięcia lub zachorowania.	– omówić samodzielnie wybrane pozycje książkowe dotyczące problemów zastabnięcia, – wymienić miejsca, w których można uzyskać fachowe informacje na temat nagłych zastabnięć lub zachorowań.
16.	III/16. Opatrywanie ran i tamowanie krwotoków	– opatrzyć uraz zgodnie z procedurą, przestrzegać zasady samoochrony.	– jak stosownie do urazu dobrać materiałów opatrunkowy.	– rozpoznać krwotok i zastosować odpowiedni sposób jego tamowania.	– wykonać zaopatrzenie urazu złożonego (rana kłuta klatki piersiowej z uszkodzeniem płuca, rana cięta brzucha z wypyływem jelit itp.).	– zaopatrzyć rany, szczególnie: ukąszenia i pogryzienia, uzasadnić możliwość powikłań tych ran.

Lp.	Nr działu, nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca. Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna. Uczeń wie:	Ocena dobra. Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra. Uczeń potrafi:	Ocena celująca. Uczeń potrafi:
17.	III/17. Zadławienia	- wymienić przyczyny urazu, - udzielić pierwszej pomocy w przypadku ciał obcych w organizmie.	- jak opisać i usunąć ciała obce, - na czym polega uciskanie nadbrzusza.	- wymienić dodatkowe zagrożenia podczas udzielania pomocy, - udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu dorosłemu i dziecku.	opisać, czym różni się pierwsza pomoc w przypadku zadławionego niemowlęcia i dziecka.	wykonać bezbłędnie i w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku dostania się ciała obcego do organizmu.
18.	III/18. Złamania kości i urazy stawów					
19.	III/19. Urazy termiczne					
20.	III/20. Evakuacja poszkodowanych					
21.	IV/21. Organizacje międzynarodowe	wymienić dwie organizacje na świecie mające wpływ na utrzymanie pokoju oraz opisać ich ogólne zadania.	- jakie są cztery organizacje międzynarodowe, w których RP bierze aktywny udział, - jaką rolę odgrywa RP w tych organizacjach	scharakteryzować zadania ONZ, OBWE, NATO i UE, odnoszące się do problemu obronności.	- przedstawić rolę SZ RP realizujących zadania w ramach wspólnych działań NATO i UE, - przedstawić dziedziny współpracy w OBWE niezbędne do pokojowego rozwoju Europy.	przedstawić różne formy współpracy międzynarodowej w wybranych (wspólnie z nauczycielem) dwóch organizacjach.

22.	IV/22. Bezpieczeństwo narodowe RP	– wymienić dwa dokumenty oraz ogólnie opisać ich treść.	– jakie są podstawowe dokumenty dotyczące bezpieczeństwa RP i zna ich ogólne założenia.	– szczegółowo wyjaśnić, na czym polega SBN i system obronny RP.	– opisać 4–5 aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa, – scharakteryzować podsystemy SOP RP, – ogólnie przedstawić zadania elementów podsystemu niemilitarnego.	– wymienić 5–6 aktów prawnych i opisać ich treść, – opisać SOP oraz zadania jego podsystemów.
23.	IV/23. Sily Zbrojne RP (SZ RP)	– przedstawić rodzaje SZ RP oraz ogólnie je opisać, – wymienić inne rodzaje wojsk.	– jakie są rodzaje SZ RP, umie opisać ich zadania oraz zna zadania wojsk obrony terytorialnej (OT).	– wymienić zadania i funkcje SZ RP, zadania rodzajów wojsk SZ RP oraz ogólne zasady użycia wojsk OT i innych jednostek SZ RP.	– wymienić zadania innych rodzajów wojsk, – opisać rolę SZ RP w WWWCiS.	– omówić wszystkie aspekty związane z rolą SZ RP w bezpieczeństwie narodowym (m.in. w udzielaniu pomocy, w ochronie ludności).
24.	IV/24. Rodzaje służby wojskowej i Narodowe Siły Rezerwowe	– wymienić rodzaje służby wojskowej oraz ogólnie omówić zadania NSR.	– w jaki sposób realizowane są poszczególne rodzaje służb, – jakie są warunki przyjęcia do NSR.	– wymienić i opisać rodzaje służby wojskowej, – scharakteryzować rolę NSR w systemie obronnym RP.	– przedstawić miejsce absolwenta szkoły ponadgimnazjalnej w NSR oraz opowiedzieć, w jaki sposób może rozwijać swoją przyszłą służbę wojskową aż do zostania zawodowym żołnierzem.	– wskazać akty prawne pomocne w realizacji kariery przyszłego żołnierza zawodowego, – przeprowadzić pogadankę na temat przygotowania się do zostania żołnierzem w wybranym rodzaju służby wojskowej.

Lp.	Nr działu, nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca. Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna. Uczeń wie:	Ocena dobra. Uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra. Uczeń potrafi:	Ocena celująca. Uczeń potrafi:
25.	IV/25. Powinności obronne administracji rządowej i samorządowej oraz obywateli.	- wymienić organa administracji publicznej zajmujące się obronnością, - wymienić zadania obronne obywateli.	- jakie ogólne zadania obronne realizują wojska, starosta i wojewoda, - jakie są rodzaje świadczeń osobistych i rzeczowych.	wyjaśnić, jakie zadania obronne, wynikające z potrzeb gminy lub starostwa, wpłyną na zakres świadczeń obywateli.	- opisać etatowe i dorazne świadczenia rzeczowe, jakie może świadczyć miejscowa ludność, - omówić rodzaje miejscowych świadczeń osobistych i rzeczowych w czasie klęski żywiołowej.	przedstawić akty prawne nakazujące realizację zadań obronnych przez administrację publiczną oraz obywateli RP.
26.	IV/26. Obrona Cywilna	- opisać ogólne zadania OC, - wymienić osoby kierujące OC na różnych szczeblach administracji.	- jakie są podstawowe dokumenty określające zadania i zasady działania OC, - jakie są szczegółowe zadania OC, - jakie są znaki rozpoznawcze OC.	wskazać, w jakich warunkach powstania znanych już zagrożeń mogą być wykorzystane właściwe formacje OC.	opisać warunki działalności OC w różnych sytuacjach w czasie realizacji zadań niesienia pomocy humanitarnej.	- szczegółowo opisać większość zadań OC, - wskazać źródła danych o działalności OC na terenie swojego zamieszkania.
27.	IV/27. Ochrona ludności cywilnej	- omówić dokumenty traktujące o ochronie ludności cywilnej, - wymienić warunki, w jakich może znaleźć się ludność cywilna.	- jak postępować na terytorium nieprzyjaciela i okupowanym, - jakie prawa mają obywatele grupy ludności, - jakie problemy są przyczyną międzynarodowych konfliktów zbrojnych.	opisać osoby niebiorące udziału w walce oraz postanowienia II protokołu dodatkowego, wymieniać środki niezbędne do przetrwania.	- wskazać różnice między prawami obywateli grup ludności, - opisać strefy wyłączone oraz elementy niebiorące udziału w walce, - omówić środki niezbędne do przetrwania.	- opracować wykaz aktów prawnych dotyczących prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych, - opisać problematykę zbrodni wojennych.

28.	IV/28. Ewakuacja z terenów zagrożonych	- opisać pojęcie ewakuacja, - wymienić rodzaje i stopnie ewakuacji, - wymienić środki niezbędne do przetrwania.	- jakie są zasady organizacji ewakuacji, - jakie są elementy organizacyjne ewakuacji ludności.	- opisać zadania zespołów na poszczególnych etapach ewakuacji, - doradzić otoczeniu, jak przygotować się do ewakuacji.	opisać przebieg ewakuacji w rejonie swojego zamieszkania z uwzględnieniem jej wszystkich wymogów	- wskazać akty prawne opisujące problematykę ewakuacji ludności, - w centrum zarządzania kryzysowego gminy (powiatu, miasta) zapoznać się z miejscowym planem ewakuacji i przedstawić go na lekcji.
29.	IV/29. Prawo humanitarne	- wymienić konwencje genewskie, - opisać działalność MRCK i CP.	- jakie są zasady MRCK i CP, - jakie są godła wojskowej służby zdrowia.	opisać zasady międzynarodowego prawa humanitarnego.	- opisać problematykę ścigania i karania za zbrodnie wojenne, - wspomóc działania PCK.	na podstawie wcześniej przygotowanych dokumentów prawnych i przy pomocy nauczyciela opracować całościowo problemy konwencji genewskich.
30.	IV/30. Ochrona dóbr kultury	- określić pojęcie zabytku, - wymienić pięć polskich zabytków na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.	jakie są postanowienia konwencji haskiej i Ustawy o ochronie zabytków z 2003 r.	- opisać wszystkie polskie obiekty na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO, - wymienić polskie cymela, - narysować znaki rozpoznawcze dóbr kultury.	opisać polskie cymela objęte programem UNESCO Pamięć Świata.	opisać dokładnie, zgodnie z przepisami UNESCO, trzy najbliższe położone obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.